

Beskrivning av statistiken

Tillhörande JO 16 SM 1601

INNEHÅLL:	Sid
Skörd av spannmål, trindsäd och oljeväxter 2015. JO0601	2
Skörd av potatis 2015. JO0603	17
Skörd av slåttervall 2015. JO0606	32

Skörd av spannmål, trindsäd och oljeväxter 2015

JO0601

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	3
A.1	Ämnesområde.....	3
A.2	Statistikområde.....	3
A.3	SOS-klassificering.....	3
A.4	Statistikansvarig.....	3
A.5	Statistikproducent.....	4
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	4
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter.....	4
A.8	Gallringsföreskrifter.....	4
A.9	EU-reglering.....	4
A.10	Syfte och historik.....	4
A.11	Statistikanvändning.....	5
A.12	Uppläggning och genomförande.....	6
A.13	Internationell rapportering.....	6
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	6
B	Kvalitetsdeklaration	7
B.0	Inledning.....	7
B.1	Innehåll.....	7
1.1	Statistiska målstorheter.....	7
1.1.1	Objekt och population.....	7
1.1.2	Variabler.....	7
1.1.3	Statistiska mått.....	8
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	8
1.1.5	Referenstider.....	9
1.2.	Fullständighet.....	9
B.2	Tillförlitlighet.....	9
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	9
2.2	Osäkerhetskällor.....	9
2.2.1	Urval.....	9
2.2.2	Ramtäckning.....	10
2.2.3	Mätning.....	10
2.2.4	Svarsbortfall.....	11
2.2.5	Bearbetning.....	11
2.2.6	Modellantaganden.....	12
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	13
B.3	Aktualitet.....	13

3.1	Frekvens	13
3.2	Framställningstid.....	13
3.3	Punktlighet	14
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....</i>	<i>14</i>
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	14
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	15
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	15
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet .....</i>	<i>15</i>
5.1	Spridningsformer.....	15
5.2	Presentation	15
5.3	Dokumentation	16
5.4	Tillgång till primärmaterial	16
5.5	Upplysningstjänster.....	16

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Jord- och skogsbruk, fiske

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Jordbrukets produktion

A.3 SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Jordbruksverket
Postadress: 551 82 Jönköping
Besöksadress: Vallgatan 8
Kontaktperson: Ann-Marie Karlsson
Telefon: 036 - 15 59 33
Telefax: 036 - 34 01 96
E-post: ann-marie.karlsson@jordbruksverket.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	Regioner och miljö, lantbruksstatistik
<i>Besöksadress:</i>	701 89 Örebro
<i>Kontaktperson:</i>	Klostergatan 23
<i>Telefon:</i>	Gerda Ländell
<i>Telefax:</i>	019 - 17 68 07
<i>E-post:</i>	019 - 17 70 87
	gerda.landell@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Arbete med framtagning av gallringsföreskrifter pågår.

A.9 EU-reglering

Inom EU regleras merparten av denna statistik genom Europaparlamentets och Rådets förordning (EEG) nr 543/2009 av den 18 juni 2009 om skördestatistik samt kommissionens delegerade förordning 2015/1557 av den 13 juli 2015 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 543/2009 om skördestatistik. Dessutom finns sedan i juni 2015 en överenskommelse inom det europeiska statistiksystemet (ESS) om att de länder (däribland Sverige) som godkänt överenskommelsen ska leverera ytterligare variabler och skördeprognoser till Eurostat, i den mån uppgifterna finns tillgängliga.

A.10 Syfte och historik

Svensk jordbruksstatistik har löpande samlats in sedan 1799, då landshövdingarna lämnade skördeomdömen tre gånger per år. Jordbruksstatistiken har föränd-

rats mycket under åren som gått och en beskrivning av utvecklingen finns redovisad i Svensk jordbruksstatistik 200 år (SCB, 1999). Skördeuppskattningar enligt den s.k. objektiva metoden infördes i början av 1960-talet och utformades då främst för skördeskadestyddets behov av statistik som beräkningsunderlag. Därigenom uppfylldes i huvudsak även andra behov av skördestatistik. Den objektiva metoden innebar att provytor skördades på utvalda fält. Provyteresultatet låg sedan till grund för beräkningarna. Det statliga skördeskadestyddet upphörde efter 1987 års skörd då ansvaret övertogs av LRF. När även detta skydd avvecklades 1995 åtog sig staten att ha ett övergripande ansvar för skördeskadorna av naturkatastrofkaraktär.

Huvudsyftet är numera att vara grundkälla för uppskattning av vegetabilieproduktionens storlek samt att uppfylla statistikkraven från EU. En viktig användning är för beräkning av jordbrukets inkomster av vegetabilier i EAA (Economic Accounts for Agriculture), som är en ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn. Denna används bland annat i nationalräkenskaperna.

Under åren 1995-1997 ändrades undersökningen och den bestod då av två delar. Den objektiva undersökningen utgjorde den ena delen i ett begränsat antal skördeområden. Den andra delen byggde på intervjuer med jordbrukare och omfattade samtliga skördeområden. Fr.o.m. 1998 baseras skördestatistiken för spannmål, trindsäd och oljeväxter helt och hållet på insamling av uppgifter direkt från jordbrukarna.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken över skörd av spannmål, trindsäd och oljeväxter utnyttjas som underlag för myndigheter och näringsliv inom områdena jordbruk, ekonomi och miljö. Resultaten används också som underlag för rapportering till EU.

Användare av skördestatistiken och exempel på användning:

- Jordbruksverket: Indata i ekonomiska kalkyler, internationell rapportering, försörjningsbalansberäkningar, beredningsplanering, planering för interventionsåtgärder, underlag för jordbrukspolitiska bedömningar (bl.a. för områdesindelningar och stödnivåer för EU:s arealbaserade stöd), underlag för bidragskalkyler. Indata till Sveriges klimatrapportering.
- SCB: Rapportering till Eurostat enligt en bindande förordning. Underlag till normskördeberäkningar, underlag för beräkning av kväve- och fosforbalanser för svensk åkermark. Skördestatistiken ingår också som underlag till de nationalräkenskaper som SCB tar fram. Här är det Jordbruksverket som skickar resultaten till SCB i form av den ekonomiska kalkylen för jordbrukssektorn.
- Lantbruksuniversitet, lantbruksskolor: Undervisning, rådgivning, forskning inom flera områden (bl.a. näringsämnenas kretslopp, beräkning av risk för näringsläckage till vattendrag och vädrets inverkan på skördenivåerna), planering av försök, underlag för kalkyler m.m.
- Länsstyrelserna: Hantering av ärenden i samband med vissa stödåtgärder, värdering av åkermark, beredningsplanering och viss rådgivning.

- Företag för handel och vidareförädling: Export/importplanering, planering av mottagning och lagring, marknadsbevakning.
- Lantbruksföretag: Jämförelse av gårdens avkastningsnivåer med årets hektarskördar och med normskördarna, indata i bidragskalkyler för olika grödor.
- Övrig användning: Uppgifterna ingår som en del i den allmänna information som den officiella statistiken täcker in. Användare här är bl.a. massmedia, allmänhet och jordbrukets egna organisationer.

A.12 Uppläggnings och genomförande

Uppgiftsinsamlingen sker genom att jordbrukarna lämnar sina skördeuppgifter på ett frågeformulär på webben eller genom telefonintervjuer utförda av SCB:s intervjuare. I månadsskiftet september/oktober får uttagna jordbruksföretag ett brev med personliga inloggningsuppgifter till en egen internetsida. Jordbrukare som inte svarar via internet kontaktas per telefon. Information samlas in om totala bärgade kvantiteter av varje gröda och kvantiteternas vattenhalter respektive torrsubstanshalter. Med ledning av företagets grödarealer beräknas företagets hektarskörd för varje gröda. Arealuppgifterna är i regel desamma som jordbrukaren redovisat i sin ansökan om arealersättning tidigare under året.

På basis av skattade hektarskördar och aktuella grödarealer beräknas totala skördar. Vid skattningen av preliminära totalskördar användes under åren 2011 och 2012 arealuppgifter från det preliminära Lantbruksregistret (LBR). Under åren 2013–2015 användes istället grödarealer baserade på ett senare uttag från Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd, ett uttag som gjordes under juli eller augusti. Därmed kunde årets arealändringar orsakade av till exempel utvintrade höstsådda arealer komma med i beräkningsunderlaget. Det är samma arealunderlag som använts i Jordbruksverkets Skördeprognos för spannmål och oljevaxter och avser för år 2015 all stödansökt areal 2015-08-06.

Vid den slutliga skattningen av totalskördar används grödarealer från det slutliga Lantbruksregistret, som från och med år 2000 baseras på grödarealer från Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd.

Vart fjärde jordbruksföretag i urvalet tas ut för en preliminär beräkning av skördens storlek på riksnivå. Dessa företag behandlas med förtur vid intervjuarbetet och vid den fortsatta bearbetningen vid SCB. Denna prioritering av vissa företag gör att preliminära resultat kan publiceras på riksnivå i mitten av november. I december publiceras preliminära resultat på regional nivå, baserade på uppgifter från samtliga jordbruksföretag i urvalet. Under efterföljande vår publiceras ett Statistiskt meddelande med slutliga uppgifter om skördens storlek.

A.13 Internationell rapportering

Enligt en bindande förordning sker rapportering till Eurostat sex gånger per år. Se även under A.9.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inför 2016 års skördeundersökning har en omfattande modernisering av webb-systemet för insamling av uppgifter genomförts. I beräkningshjälpen för skörd av grönfoder finns nu rymdvikter förinlagda så att omräkning från volym till vikt underlättas. På så sätt minskas risken för att orimliga värden registreras.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Denna statistik redovisar 2015 års total- och hektarskördar för spannmål, trindsäd och oljeväxter, både för riket totalt och med regional uppdelning. Statistiken baseras på uppgifter som samlas in via en landsomfattande undersökning med ett urval bestående av 4 381 jordbruksföretag. Ett underurval om 1 095 jordbruksföretag togs ut för en preliminär beräkning på riksnivå.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

- hektarskördar 2015 för grödor i undersökningen
- totalskördar 2015 för grödor i undersökningen
- obärgade arealer 2015 för grödor i undersökningen

1.1.1 Objekt och population

Målpopulationen utgörs av jordbruksföretag med odling av spannmål, trindsäd eller oljeväxter under 2015. Med jordbruksföretag avses en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

1.1.2 Variabler

De huvudvariabler som redovisas i de Statistiska meddelandena är:

- odlad areal (hektar)
- totalskörd (ton)
- hektarskörd (kg/ha)
- obärgad areal (hektar och procent) (inte i preliminär statistik på riksnivå)
- areal skördad som grönfoder (hektar och procent) (inte i preliminär statistik på riksnivå).

Utöver detta redovisas följande information:

- medelfel (procent)
- antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna
- antal jordbruksföretag i urvalet (i preliminär statistik endast på riksnivå)

- antal svarande jordbruksföretag (endast i slutlig statistik)
- antal jordbruksföretag i bortfallet (i preliminär statistik endast på riksnivå).

Dessutom samlas följande uppgifter in från företagen:

- vattenhalt/torrsubstanshalt (procent)
- ekologiskt odlad areal (hektar)
- ekologiskt odlad skörd (ton och kg/ha).

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av skattningar av *totaler* (t.ex. totalskördar och obärgade arealer) och *kvoter* (t.ex. hektarskördar och andelar obärgade arealer).

1.1.4 Redovisningsgrupper

I det Statistiska meddelande (SM) som publiceras i november redovisas preliminär statistik på riksnivå. I det SM som publiceras i december och avser preliminära uppgifter och i det SM som publiceras under våren året därpå, redovisas statistik totalt för riket samt uppdelat på län och produktionsområden. Sverige är indelat i 8 produktionsområden utgående från de naturliga förutsättningarna för jordbruk. Indelningen i produktionsområden finns redovisad i ”Områdesindelningar i lantbruksstatistiken 1998”, MIS 1998:1.

Skattningar redovisas för följande grödor.

Spannmål: höstvetete (inklusive dinkelvetete), vårvete, råg, höstkorn, vårkorn, havre, höstrågvete, vårrågvete, blandsäd och majs till mognad (majs redovisas inte i preliminär statistik). Med blandsäd avses stråsädesblandningar och blandningar av stråsäd och baljväxter. Råg utgörs huvudsakligen av höstsådd höstråg. Marginella kvantiteter av vårråg ingår också.

Trindsäd: ärter till mognad (kokärter och foderärter samredovisas) och åkerbönor till mognad.

Oljeväxter: höstraps, vårraps, höstrybs, vårrybs och oljelin.

Vid redovisning av slutlig statistik ingår även uppgifter om skörd av grönfoder för följande tre grödor och grödgrupper.

Stråsädesgrödor (exklusive majs) till grönfoder: Här ingår höstvetete (inklusive dinkelvetete), vårvete, råg, höstkorn, vårkorn, havre, höstrågvete, vårrågvete, blandsäd (med blandsäd avses stråsädesblandningar och blandningar av stråsäd och baljväxter) samt grödgruppen stråsäd till grönfoder (grödkod 16 vid lantbrukarnas ansökningar om arealstöd).

Majs till grönfoder

Andra grödor än stråsädesgrödor till grönfoder: Här ingår ärter, åkerbönor, höstraps, vårraps, höstrybs, vårrybs, oljelin samt grödgruppen grönfoder (grödkod 80 vid lantbrukarnas ansökningar om arealstöd).

Grödor som odlats för produktion av energi ingår i de redovisade kvantiteterna.

Vid redovisning av arealer skördade som grönfoder för stråsädesgrödor exklusive majs (tabell 18 enligt slutlig statistik för 2015) ingår arealer med stråsäd till

grönfoder (grödkod 16 vid lantbrukarnas ansökningar om arealstöd). Vid redovisning av spannmålsarealer skördade som grönfoder (tabell 32 enligt slutlig statistik för 2015) ingår däremot inte arealer med grödgruppen stråsäd till grönfoder (grödkod 16 vid lantbrukarnas ansökningar om arealstöd), utan enbart grödor som ingår i undersökningen om tröskad skörd av spannmål (inklusive majs).

För grödor skördade som grönfoder redovisas andel obärgad areal endast på riksnivå och för samtliga grödor och grödgrupper sammantaget.

1.1.5 Referenstider Växtodlingsår.

1.2. Fullständighet

Undersökningen innefattar inte variabler om grödornas kvalitet, vilken kan variera mellan olika år och påverka skördens användbarhet.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

I denna undersökning kan urvalsfel, täckningsfel, mätfel, bortfallsfel och bearbetningsfel förekomma. Av dessa fel torde i första hand urvalsfelen men till viss del även mätfelen påverka tillförlitligheten i statistiken. Tillförlitligheten redovisas kvantitativt enbart genom precisionen (relativa medelfelet) i skattningarna, vilket främst avspeglar urvalsfel och effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom mätfel.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Som urvalsram används Jordbruksverkets administrativa register för arealbase-
rade stöd. Från detta register hämtas ett urval av jordbruk för att ingå i uppgifts-
insamlingen. Urvalspopulationen är en delmängd av registret och utgörs av jord-
bruksföretag med mer än 5,0 hektar åkermark och minst 0,3 hektar av undersök-
ningsgrödorna. Från och med 2001 års undersökning används det aktuella årets
uppgifter om jordbruksföretag och grödarealer som underlag för urvalet.

Landet är indelat i 106 skördeområden (SKO), i första hand avsedda att ligga till
grund för skördestatistiken. Huvudprincipen för indelningen har varit att bilda
områden som är så homogena som möjligt beträffande skördeavkastningen.
Dessutom har hänsyn tagits till klimat, jordart, topografi och odlingsinriktning.

För 2015 års undersökning uttogs totalt 4 381 jordbruksföretag, som har fördel-
ats på 101 skördeområden (SKO) av rikets samtliga 106 SKO. Undantag gjordes

för fem fjällbygdsområden där praktiskt taget ingen odling av spannmål, trindsäd eller oljeväxter förekommer.

Urvalet är draget som ett stratifierat pareto π ps-urval (probability proportion to size) med SKO som strata. Varje företags urvalssannolikhet beror på företagets areal av undersökningsgrödorna samt dess grödfördelning. Stor areal av de aktuella undersökningsgrödorna ger ökad sannolikhet att komma med i undersökningen. Ett underurval av de 4 381 jordbruksföretagen om 1 095 st togs ut för en preliminär beräkning på riksnivå.

2.2.2 *Ramtäckning*

Mellan tidpunkten för urvalsramens upprättande och undersökningstillfället kan förändringar ske i företagsbeståndet. Tidigare år, då urvalsramen utgjordes av föregående års LBR, uppgick antalet nystartade företag till cirka 1 % av undersökningspopulationen. Antalet företag som upphört eller som inte odlat undersökningsgrödorna uppgick under dessa år till cirka 5 %. Från och med 2001 utgörs urvalsramen av företag i årets aktuella register med stödansökningar, vilket medför att både över- och undertäckning minskats till en lägre nivå. Över- och undertäckningen bedöms påverka resultaten i mycket liten utsträckning.

Arealer vid jordbruksföretag som inte ansöker om arealbaserade stöd utgör vanligen en annan typ av undertäckning. Dessa arealer är av marginell betydelse och brukar normalt inte ingå i skördeundersökningarna eftersom information om fördelningen på de olika grödorna saknas. Under 2013 genomförde Jordbruksverket en undersökning om grödarealer vid jordbruksföretag som inte ansöker om arealbaserade stöd. Dessa grödarealer ingår därmed i statistiken om Jordbruksmarkens användning 2013. Arealer baserade på denna undersökning används till en del även i statistiken om Jordbruksmarkens användning 2014 och 2015. Undersökningens resultaten visar att för merparten de aktuella undersökningsgrödorna var grödarealerna vid jordbruksföretag i LBR som inte söker stöd mindre än 0,05 % av motsvarande totala grödarealer. För vårraps var andelen 0,5 %.

2.2.3 *Mätning*

Uppgifterna samlas in ett webbsystem särskilt framtaget för skördestatistiken både i de fall då jordbrukarna lämnar sina skördeuppgifter direkt till SCB och då motsvarande uppgifter hämtas in genom telefonintervjuer. För att lantbrukarna ska känna trygghet vid uppgiftslämnandet och för att minska risken för missförstånd används intervjuare som har lantbrukserfarenhet. Dessa intervjuare kan också bedöma om uppgifterna är rimliga och reda ut eventuella oklarheter direkt med uppgiftslämnarna. Webbsystemet innehåller dessutom olika kontroller för att undvika misstag i möjligaste mån. En presentation av webbformuläret finns i en så kallad Fördjupad dokumentation av statistiken. Den finns publicerad på Jordbruksverkets webbplats under ”Mer om statistiken, vegetabilieproduktion”.

Vid en del jordbruksföretag finns vågutrustningar av olika slag i anslutning till hanteringen av grödorna och ibland även monterade på tröskan. I dessa fall kan jordbrukarna lämna uppgifter baserade på vägda kvantiteter. Om grödorna har

sålt kan uppgifterna baseras på kvantiteter enligt avräkningar eller leveransbesked.

Många jordbrukare uppger att det är svårt att bedöma skördens storlek för grödor som används som foder på den egna gården. Även för avsalugrödor kan det vara svårt för jordbrukaren att lämna säkra uppgifter i de fall grödan ännu inte sålt vid intervjutillfället. I dessa fall gör jordbrukarna vanligen en bedömning av kvantiteten utifrån antal lass eller fyllda volymer i lagringsfickor. Uppgiftslämnarfel och eventuella intervjuareffekter kan inte kvantifieras.

Förekomsten av obärgade arealer och arealer skördade som grönfoder kan variera mycket mellan olika företag och regioner. Detta medför att statistiken om obärgade arealer och arealer skördade som grönfoder är mycket osäker.

2.2.4 Svarsbortfall

I den slutliga redovisningen redovisas bortfallet av undersökningsenheter fördelat på län, produktionsområden och riket. I den preliminära redovisningen anges bortfallets storlek för riket. Vid beräkningar av till exempel hektarskörda hantearas bortfallet genom att uppräknin g örs inom skördeområde. Sålunda antas bortfallet ha samma fördelning och förväntade medelvärde som det bearbetade materialet inom varje skördeområde. Bortfallet är tämligen litet och har vid kontroll visat sig vara förhållandevis jämnt fördelat mellan olika typer av jordbruksföretag. Det bedöms inte leda till några systematiska fel.

2.2.5 Bearbetning

Uppgifterna granskas vid SCB. I samband med bearbetning av uppgifterna görs manuella och maskinella kontroller. Vid behov tas förnyad kontakt med uppgiftslämnarna. Säkerheten i bearbetningsprocessen bedöms vara god.

Från och med år 2004 omräknas de uppgivna kvantiteterna av tröskad spannmål till 14,0 % vattenhalt. Tidigare har tröskad spannmål redovisats vid 15,0 % vattenhalt. Tröskad trindsäd (ärter och åkerbönor) redovisas liksom tidigare vid 15,0 % och tröskade oljevaxter vid 9,0 % vattenhalt. För skörd av grönfoder efterfrågas kvantiteternas torrsubstanshalt. De uppgivna kvantiteterna omräknas till 30,0 % torrsubstanshalt.

När hektarskörden beräknas ingår eventuell obärgad areal i skattningen. Stora obärgade arealer sänker därmed den skattade hektarskörden. Ingen redovisning av hektarskörd per skördad areal görs.

För beräkning av total skörd används från och med år 2000 grödarealer som är baserade på Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd. Vid skattning av total tröskad skörd har nedkorrigerin g gjorts av grödarealerna till att avse spannmål, trindsäd och oljevaxter till mognad.

Arealer skördade som grönfoder redovisas i separata tabeller i samband med att preliminära och slutliga undersökningsresultat publiceras på regional nivå. På grund av oregelbunden förekomst av arealer skördade som grönfoder är beräk-

ningen av dessa arealer osäker. Grönfoderarealerna har beräknats utifrån uppgifter som lantbrukarna lämnat i samband med intervjuerna om skördens storlek. Vid tillvaratagande av grödan på annat sätt än tröskning eller grönfoderskörd, till exempel för planerat viltbete, planerat bete av husdjur eller för skörd av julkärvar, redovisades arealen fram till och med år 2010 som skörd av grönfoder även i dessa fall. Från och med år 2011 ingår inte sådana arealer i skattningen av arealer skördade som grönfoder.

Från och med 2002 års urval har antalet uttagna jordbruksföretag utökats i de län där många jordbrukare skördar hela stråsädesarealen som grönfoder. Denna åtgärd har vidtagits för att i dessa län få med fler företag där det även förekommit tröskning av spannmål. Som en följd har även antalet företag där hela stråsädesarealen skördats som grönfoder ökat och uppgår på riksnivå till omkring 7 % av det totala antalet företag i urvalet. Uppgifterna från dessa företag används för skattning av andelen areal skördad som grönfoder, vilket ger en säkrare beräkning av den totala tröskade skörden.

Arealer som i Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län redovisats som höstkorn till Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd, har förts över till vårkorn. Enstaka odlare av höstkorn finns dock i Gävleborgs län.

För län, produktionsområden och riket görs skattningar utifrån det underlag som finns tillgängligt inom respektive region. De redovisade uppgifterna för riket är således inte en summa av beräkningsresultaten för länen eller produktionsområdena utan utgör en egen skattning.

2.2.6 Modellantaganden

Hektarskördeskattningen från undersökningen baseras på uppgifter från företag med mer än 5,0 hektar åkermark. Vid beräkning av preliminär totalskörd för år 2015 används grödarealer från Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd, och omfattar all stödansökt areal. Härvid görs ett antagande om att hektarskörden är densamma för företag med upp till 5,0 hektar åker som för större företag. Vid beräkning av slutlig totalskörd används grödarealer från LBR. Även vid denna beräkning görs antagandet att hektarskörden är densamma på företag med upp till 5,0 hektar åker som för större företag. Arealer av undersökningsgrödorna på jordbruksföretag med upp till 5,0 hektar åkermark uppgick för spannmål till 0,07 %, för trindsäd till 0,01 % och för raps och rybs till 0,04 % av respektive grödgrupps totala grödareal under 2015. För oljelin var motsvarande andel 0,06 %.

Fram till och med år 2007 avsåg arealredovisningen enligt LBR uppgifter för företag med mer än 2,0 hektar åkermark. Under åren 2008 och 2010 gjordes vissa förändringar av definitionen för LBR varvid kriterier för innehav av djurbesättningar, frilandsareal för trädgårdsproduktion och jordbruksmark ändrades. Ingen omräkning av tidigare års totalskörderesultat har gjorts med anledning av dessa definitionsändringar eftersom skillnaderna för de aktuella undersökningsgrödorna är marginella.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Som mått på precisionen anges det relativa medelfelet uttryckt i procent av den skattade skörden. Medelfelet avspeglar främst urvalsfel och effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom mätfel. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas på följande sätt. För en skattad hektarskörd på 4 500 kilo per hektar och ett medelfel på 3,0 % kan man med liten felrisk (5 %) säga att intervallet $4\,500 \pm 2 \times 3\% \times 4\,500$ (dvs. 4 230 - 4 770 kilo per hektar) omfattar den verkliga hektarskörd. Detta gäller under förutsättning att andra fel än slumpfelen är små. Hur stort medelfel som kan accepteras sammanhänger med statistikens användning.

Medelfel redovisas för hektarskördar och totalskördar. För vissa grödor är medelfelet för totalskörd ofta större än medelfelet för hektarskörd. Anledningen är en osäkerhet i arealjusteringen för grödarealer skördade som grönfoder. För att skörderesultat för en gröda ska redovisas krävs att det finns uppgifter från minst 20 företag och att medelfelet är högst 35 %.

Från och med 2011 års slutliga statistik redovisas medelfel även för obärgade arealer och för arealer skördade som grönfoder. För att obärgad areal och areal skördad som grönfoder för en gröda ska redovisas krävs att det finns uppgifter från minst 20 företag.

Antal företag som utgör underlag för statistiken om obärgade arealer är det samma som antalet företag som utgjort underlag för motsvarande tröskade hektarskördar och totalskördar. Antal företag som utgör underlag för statistiken om grödarealer skördade som grönfoder är summan av antalet företag som utgjort underlag för motsvarande tröskade skördar och antalet företag som skördat hela grödarealen som grönfoder. För obärgade arealer och för arealer skördade som grönfoder finns ingen begränsning gällande medelfel. De högsta medelfelen finns vanligen när arealerna är förhållandevis små.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen genomförs årligen under hösten. Skördar och obärgade arealer för spannmål, trindsäd och oljeväxter publiceras årligen vid tre tillfällen:

- Preliminära resultat för riket (november)
- Preliminära resultat för län, produktionsområden och riket (december)
- Slutliga resultat för län, produktionsområden och riket (våren efterföljande år).

3.2 Framställningstid

Preliminära resultat på riksnivå redovisas cirka 2 månader efter årets skörd, medan preliminära resultat för län och produktionsområden redovisas cirka 3 månader efter årets skörd. Slutliga resultat publiceras omkring 7 månader efter skörden.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik. Vissa mindre avvikelser kan förekomma för den preliminära statistiken beroende på att skörden ibland försenas till följd av årsmånerna. Exempelvis kan uppgiftsinsamlingen behöva senareläggas om det har varit en regnig höst. Beräkning av slutliga skörderesultat görs när slutliga arealuppgifter finns tillgängliga.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Jämförbarheten mellan år är relativt god men den har försämrats något under senare delen av 1990-talet på grund av genomförda metodändringar, främst övergången från den objektiva metoden med provtagningar till intervjumetoden. Denna övergång genomfördes successivt under åren 1995-1997. Som en följd av metodbytet, från provtagning till intervjumetod, har hektarskörden fått en något annorlunda innebörd. När statistiken baserades på skörden från provtytor avsåg hektarskörden skörd per besådd areal. När uppgifterna nu hämtas in från jordbrukarna blir det mer fråga om en hektarskörd som avser skörd per bruttoareal av grödan, vilket bör ge en något lägre hektarskörd. Effekten blir dock inte så stor eftersom de uppmätningar av arealerna som har gjorts efter EU-inträdet har medfört att lantbrukarnas redovisning av grödarealerna under senare år överensstämmer allt bättre med den besådda arealen.

En nyhet inom stödsystemen under år 2015 det så kallade förgröningsstödet. Inom förgröningsstödet kan obrukade fältkanter på åkermark (1-20 meter breda) medräknas som ekologiska fokusarealer. Det finns flera andra odlingsåtgärder och grödor som också får medräknas som ekologiska fokusarealer. I vissa delar av landet (slättbygdsområdena) måste den ekologiska fokusarealen utgöra minst 5 % av åkermarken för att företaget ska vara berättigat till förgröningsstöd. Regeln gäller gårdar med mer än 15 hektar åkermark som inte har ersättning för ekologisk produktion. De obrukade fältkanterna som nämnts ovan ingår i de grödarealer som lantbrukarna redovisar i samband med stödansökningarna, och därmed i grödarealerna enligt LBR 2015. Omfattningen av dessa obrukade fältkanter bedömer Jordbruksverket preliminärt vara omkring 700 hektar, men den regionala fördelningen och fördelningen per gröda okänd. Någon kompensation för arealer med obrukade fältkanter har inte gjorts inför beräkningarna av 2015 års skördestatistik.

Att tillvarata stråsäd i form av grovfoder har blivit allt vanligare under de senaste 10–20 åren. Rundbalsensilering har blivit mera utbredd. Från och med 2000 års beräkningar påverkar stråsäd som skördats som "ej planerad skörd av grönfoder" inte längre hektarskördeskattningarna för tröskad spannmål. Med "ej planerad skörd av grönfoder" avses att lantbrukaren i ett sent skede bestämt sig för att ta skörden som grönfoder i stället för som "spannmål till mognad". Tidigare betraktades ej planerad skörd av grönfoder som en misslyckad spannmålsskörd och jämfördes med obärgad areal i beräkningarna. Det ledde till en lägre nivå för hektarskörden i områden där ej planerad skörd av grönfoder var vanligt förekommande det aktuella året.

Den länssammanslagning som skett (Skåne 1997, Västra Götalands län 1998) medför försämrade jämförbarhet mellan år i dessa regioner.

Från och med år 2000 baseras arealuppgifterna på uppgifter som jordbrukarna lämnat i sina ansökningar om arealbaserade stöd. Under 2013 har en undersökning om grödarealer vid jordbruksföretag som inte ansöker om arealbaserade stöd genomförts. Undersökningsresultaten visar att odlingen av de aktuella undersökningsgrödorna var marginell på dessa företag. Se även avsnitt 2.2.2.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten med skördestatistik för andra länder inom EU är god.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

God sammanvändbarhet med annan jordbruksstatistik föreligger. Uppgifter om preliminära grödarealer för 2015 redovisas i Statistiskt meddelande (JO 10 SM 1502). Uppgifter om slutliga grödarealer för 2015 redovisas i Statistiskt meddelande (JO 10 SM 1601). För skördestatistiken har vissa omräkningar av grödarealerna skett varför full överensstämmelse ej föreligger. Se vidare under 1.1.4. Redovisningsgrupper och 2.2.5 Bearbetning.

B.5 Tillgänglighet och förstälighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras årligen i Statistiska meddelanden (SM-serie JO) och i vissa fall också genom statistiknyheter. Publiceringen sker på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Ta del av statistiken och på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. De som önskar erhålla Statistiska meddelanden med jordbruksstatistik i pdf-format per e-post kan anmäla det till statistik@jordbruksverket.se.

Den slutliga statistiken för tidigare år (vissa delar fr.o.m. år 1913) finns tillgänglig i Jordbruksverkets statistikdatabas (www.jordbruksverket.se) och i SCB:s statistikdatabas (www.scb.se/statistikdatabasen). Statistik från databaserna ger möjlighet till sammanställning av egna tabeller och diagram. Uppgifter om skörd av grönfoder ingår dock inte i statistikdatabaserna.

5.2 Presentation

En sammanfattning av resultaten redovisas i ”Jordbruksstatistisk sammanställning 2015” på Jordbruksverkets och SCB:s webbplatser (tidigare Jordbruksstatistisk årsbok).

5.3 Dokumentation

Dokumentation sker i Statistiska meddelanden; serie JO 16 och JO 19 och i denna Beskrivning av statistiken. Dessutom finns en så kallad Fördjupad dokumentation av statistiken. Den finns publicerad på Jordbruksverkets webbplats under ”Mer om statistiken, vegetabilieproduktion.”

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärdata som inte gällrats finns arkiverat vid Riksarkivet eller för senare år sparad vid SCB i avvaktan på arkivering eller gallring. Specialbearbetningar kan utföras mot betalning enligt självkostnadsprincipen.

5.5 Upplysningstjänster

Vid frågor om statistiken kontaktas SCB:

Gerda Ländell, tfn. 019 – 17 68 07, e-post gerda.landell@scb.se

Gunnel Wahlstedt, tfn.019 – 17 62 45, e-post gunnel.wahlstedt@scb.se

Skörd av potatis 2015

JO0603

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	18
A.1	Ämnesområde	18
A.2	Statistikområde.....	18
A.3	SOS-klassificering	18
A.4	Statistikansvarig.....	18
A.5	Statistikproducent.....	18
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	19
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	19
A.8	Gallringsföreskrifter	19
A.9	EU-reglering	19
A.10	Syfte och historik.....	19
A.11	Statistikanvändning.....	20
A.12	Uppläggning och genomförande.....	21
A.13	Internationell rapportering	21
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	21
B	Kvalitetsdeklaration.....	22
B.0	Inledning	22
B.1	Innehåll	22
1.1	Statistiska målstorheter	22
1.1.1	Objekt och population	22
1.1.2	Variabler.....	22
1.1.3	Statistiska mått	23
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	23
1.1.5	Referenstider	23
1.2.	Fullständighet.....	23
B.2	Tillförlitlighet.....	23
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	23
2.2	Osäkerhetskällor.....	23
2.2.1	Urval.....	23
2.2.2	Ramtäckning	24
2.2.3	Mätning	24
2.2.4	Svarsbortfall	25
2.2.5	Bearbetning	25
2.2.6	Modellantaganden	26
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	26

<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	27
3.1	Frekvens	27
3.2	Framställningstid	27
3.3	Punktlighet	27
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet</i>	27
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	27
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	30
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	30
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	30
5.1	Spridningsformer.....	30
5.2	Presentation	30
5.3	Dokumentation	30
5.4	Tillgång till primärmaterial	31
5.5	Upplysningstjänster	31

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Jord- och skogsbruk, fiske

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Jordbrukets produktion

A.3 SOS-klassificering

Tillhör Sveriges officiella statistik (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Jordbruksverket
Postadress: 551 82 Jönköping
Besöksadress: Vallgatan 8
Kontaktperson: Ann-Marie Karlsson
Telefon: 036 - 15 59 33
Telefax: 036 - 34 01 96
E-post: fornamn.efternamn@jordbruksverket.se

A.5 Statistikproducent

<i>Myndighet/organisation:</i>	Statistiska centralbyrån
<i>Postadress:</i>	Regioner och miljö, lantbruksstatistik
<i>Besöksadress:</i>	701 89 Örebro
<i>Kontaktperson:</i>	Klostergatan 23
<i>Telefon:</i>	Gunnel Wahlstedt
<i>Telefax:</i>	019 - 17 62 45
<i>E-post:</i>	019 - 17 70 87
	fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Arbete med framtagning av gallringsföreskrifter pågår.

A.9 EU-reglering

Inom EU regleras merparten av denna statistik genom Europaparlamentets och Rådets förordning (EEG) nr 543/2009 av den 18 juni 2009 om skördestatistik samt kommissionens delegerade förordning 2015/1557 av den 13 juli 2015 om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 543/2009 om skördestatistik. Dessutom finns sedan i juni 2015 en överenskommelse inom det europeiska statistiksystemet (ESS) om att de länder (däribland Sverige) som godkänt överenskommelsen ska leverera ytterligare variabler och skördeprognoser till Eurostat, i den mån uppgifterna finns tillgängliga.

A.10 Syfte och historik

Svensk jordbruksstatistik har löpande samlats in sedan 1799, då landshövdingarna lämnade skördeomdömen tre gånger per år. Jordbruksstatistiken har förändrats mycket under åren som gått och en beskrivning av utvecklingen finns redovisad i Svensk jordbruksstatistik 200 år (SCB, 1999). Skördeuppskattningar enligt den s.k. objektiva metoden infördes i början av 1960-talet och utformades då

främst för skördeskadeskyddets behov av statistik som beräkningsunderlag. Därigenom uppfylldes i huvudsak även andra behov av skördestatistik. Den objektiva metoden innebar att provytor skördades på utvalda fält. Provyterresultaten låg sedan till grund för beräkningarna. Det statliga skördeskadeskyddet upphörde efter 1987 års skörd då ansvaret övertogs av LRF. När även detta skydd avvecklades 1995 åtog sig staten att ha ett övergripande ansvar för skördeskadorna av naturkatastrofkaraktär.

Huvudsyftet är numera att vara grundkälla för uppskattning av vegetabilieproduktionens storlek samt att uppfylla statistikkraven från EU. En viktig användning är för beräkning av jordbrukets inkomster av vegetabilier i EAA (Economic Accounts for Agriculture), som är en ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn. Denna används bl.a. i nationalräkenskaperna.

SCB: s objektiva skördeuppskattningar utfördes i potatis t.o.m. 1998. Fr.o.m. 1999 baseras skördestatistiken för potatis på insamling av uppgifter direkt från jordbrukarna.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken över skörd av potatis utnyttjas som underlag för myndigheter och näringsliv inom områdena jordbruk, ekonomi och miljö. Resultaten används också som underlag för rapportering till EU.

Användare av skördestatistiken och exempel på användning:

- Jordbruksverket: Indata i ekonomiska kalkyler, internationell rapportering, försörjningsbalansberäkningar, beredskapsplanering, underlag för jordbrukspolitiska bedömningar (bl.a. för områdesindelningar och stödnivåer för EU:s arealbaserade stöd), underlag för bidragskalkyler. Indata till Sveriges klimatrapporering.
- SCB: Rapportering till Eurostat enligt en bindande förordning. Underlag till normskördeberäkningar, underlag för beräkning av kväve- och fosforbalanser för svensk åkermark. Skördestatistiken ingår också som underlag till de nationalräkenskaper som SCB tar fram. Här är det Jordbruksverket som skickar resultaten till SCB i form av den ekonomiska kalkylen för jordbrukssektorn.
- Lantbruksuniversitet, lantbruksskolor: Undervisning, rådgivning, forskning inom flera områden (bl.a. näringsämnenas kretslopp, beräkning av risk för näringsläckage till vattendrag och vädrets inverkan på skördenivåerna), planering av försök, underlag för kalkyler m.m.
- Länsstyrelserna: Hantering av ärenden i samband med vissa stödåtgärder, värdering av åkermark, beredskapsplanering och viss rådgivning.
- Företag för handel och vidareförädling: Export/importplanering, planering av mottagning och lagring, marknadsbevakning.
- Lantbruksföretag: Jämförelse av gårdens avkastningsnivåer med årets hektarskördar och med normskördarna, indata i bidragskalkyler för olika grödor.

- Övrig användning: Uppgifterna ingår som en del i den allmänna information som den officiella statistiken täcker in. Användare här är bl.a. massmedia, allmänhet och jordbrukets egna organisationer.

A.12 Uppläggning och genomförande

Uppgiftsinsamlingen sker genom att jordbrukarna lämnar sina skördeuppgifter på ett webbformulär eller via telefonintervjuer utförda av SCB:s intervjuare. Jordbrukare som inte svarar via internet kontaktas per telefon. Information samlas in om totala bärgade kvantiteter. Med ledning av företagets grödareal beräknas företagets hektarskörd. Arealuppgiften är i regel densamma som jordbrukaren redovisat i sin ansökan om arealbaserade stöd (SAM-ansökan) tidigare under året.

Separata urval dras för matpotatis respektive potatis för stärkelse. På basis av skattade hektarskördar och aktuella grödarealer beräknas totala skördar. Vid skattningen av preliminära totalskördar användes under åren 2011 och 2012 arealuppgifter från det preliminära Lantbruksregistret (LBR). Under åren 2013–2015 användes istället grödarealer baserade på ett senare uttag från Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd, ett uttag som gjordes under juli eller augusti. Därmed kunde årets arealändringar komma med i beräkningsunderlaget. Det är samma arealunderlag som använts i Jordbruksverkets Skördeprognos för spannmål och oljeväxter och avser för år 2015 all stödansökt areal 2015-08-06.

Vid den slutliga skattningen av totalskördar används grödarealer från det slutliga Lantbruksregistret som från och med år 2000 baseras på grödarealer från Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd. Preliminära resultat publiceras i december och under efterföljande vår publiceras ett Statistiskt meddelande med slutliga uppgifter om skördens storlek.

A.13 Internationell rapportering

Rapportering till Eurostat sker tre gånger per år. Se även under A.9.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inför 2016 års skördeundersökning har en omfattande modernisering av webbsystemet för insamling av uppgifter genomförts. Uppgifter om potatisskördens kvalitet kommer inte längre att samlas in från och med 2016 års undersökning, eftersom användningen av dessa uppgifter var liten.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Denna statistik redovisar 2015 års total- och hektarskördar för matpotatis och potatis för stärkelse, både för riket totalt och med regional uppdelning. Statistiken baseras på uppgifter som samlas in via urvalsundersökningar.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

- hektarskördar 2015 för matpotatis och potatis för stärkelse
- totalskördar 2015 för matpotatis och potatis för stärkelse
- obärgade arealer 2015 för matpotatis och potatis för stärkelse

1.1.1 Objekt och population

Målpopulationen utgörs av jordbruksföretag med odling av matpotatis respektive potatis för stärkelse under 2015. Med jordbruksföretag avses en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

1.1.2 Variabler

De huvudvariabler som redovisas i de Statistiska meddelandena är:

- odlad areal (hektar)
- totalskörd (ton)
- hektarskörd (kg/ha) total
- hektarskörd (kg/ha) reducerad

- obärgad areal (hektar och procent)

Utöver detta redovisas följande information:

- medelfel (procent)
- antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna
- antal jordbruksföretag i urvalet (i preliminär statistik endast på riksnivå)
- antal svarande jordbruksföretag (endast i slutlig statistik)
- antal jordbruksföretag i bortfallet (i preliminär statistik endast på riksnivå)

Information som redovisas i detta dokument:

- vändteg, osatt areal (procent)
- uppgifter om odlingar mindre än 0,5 hektar (hektar, kilo/hektar, ton)
- uppgifter om färskpotatis (procent, kilo/hektar)
- uppgift om skörd av matpotatis utom färskpotatis (kilo/hektar)
- bedömning av bortsortering (endast matpotatis)
- bedömning av skördens kvalitet

Dessutom samlas följande uppgifter in från företagen i undersökningen om matpotatis:

- ekologiskt odlad areal (hektar)
- ekologiskt odlad skörd (ton och kg/ha)

1.1.3 *Statistiska mått*

Statistiken utgörs av skattningar av *totaler* (t.ex. totalskördar och obärgade arealer) och *kvoter* (t.ex. hektarskördar och andelar obärgade arealer).

1.1.4 *Redovisningsgrupper*

Redovisning sker för riket totalt och uppdelat på län och produktionsområden. I preliminär statistik för stärkelsepotatis redovisas resultat för de län där odlingen har störst omfattning och resterande län redovisas tillsammans. Sverige är indelat i 8 produktionsområden utgående från de naturliga förutsättningarna för jordbruk. Indelningen i produktionsområden finns redovisad i "Områdesindelningar i lantbruksstatistiken 1998", MIS 1998:1.

Skattningar redovisas för följande grödor:

- Matpotatis
- Potatis för stärkelse

1.1.5 *Referenstider*

Växtodlingsår.

1.2. **Fullständighet**

-

B.2 **Tillförlitlighet**

2.1 **Tillförlitlighet totalt**

I denna undersökning kan urvalsfel, täckningsfel, mätfel, bortfallsfel och bearbetningsfel förekomma. Av dessa fel torde i första hand urvalsfelen men till viss del även mätfelen påverka tillförlitligheten i statistiken. Tillförlitligheten redovisas kvantitativt enbart genom precisionen (relativa medelfelet) i skattningarna, vilket främst avspeglar urvalsfel och effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom mätfel.

2.2 **Osäkerhetskällor**

2.2.1 *Urval*

Som urvalsram används Jordbruksverkets administrativa register för arealbase-
rade stöd. Från detta register hämtas ett urval av jordbruk för att ingå i uppgifts-
insamlingen. Urvalspopulationen är en delmängd av registret och utgörs av jord-
bruksföretag med mer än 5,0 hektar åkermark som odlar undersökningsgrödan
matpotatis respektive potatis för stärkelse.

Landet är indelat i 106 skördeområden (SKO), i första hand avsedda att ligga till
grund för skördestatistiken. Huvudprincipen för indelningen har varit att bilda
områden som är så homogena som möjligt beträffande skördeavkastningen.
Dessutom har hänsyn tagits till klimat, jordart, topografi och odlingsinriktning.

För 2015 års undersökning uttogs totalt 909 företag med matpotatisodling och
190 företag med odling av potatis för stärkelse i respektive urval.

För matpotatis är urvalet stratifierat efter produktionsområde och gårdarnas
odlingsareal, totalt 21 strata. Fem skördeområden i fjällbygd där praktiskt taget
ingen odling av matpotatis förekommer har undantagits. För potatis för stärkelse
är urvalet stratifierat efter odlingsområde och företagets odlingsareal, totalt 9
strata. Uttagning av företagen sker med hjälp av ett obundet slumpmässigt urval
inom strata.

2.2.2 *Ramtäckning*

Mellan tidpunkten för urvalsramens upprättande och undersökningstillfället kan
förändringar ske i företagsbeståndet. Nystartade företag utgör undertäckning och
företag som upphört eller inte odlar potatis utgör övertäckning. Från och med
2001 utgörs urvalsramen av företag i årets aktuella register med stödansök-
ningar. Detta medför att undertäckningen minskats till en marginell nivå. I över-
täckningen inkluderas företag som visat sig ha potatisodlingen utarrederad, vil-
ket just för potatis är tämligen vanligt.

Arealer vid jordbruksföretag som inte ansöker om arealbaserade stöd utgör van-
ligen en annan typ av undertäckning. Dessa arealer är av marginell betydelse
och brukar normalt inte ingå i skördeundersökningarna eftersom information om
fördelningen på de olika grödorna saknas. Under 2013 genomförde Jordbruks-
verket en undersökning om grödarealer vid jordbruksföretag som inte ansöker
om arealbaserade stöd. Dessa grödarealer ingår därmed i statistiken om Jord-
bruksmarkens användning 2013. Arealer baserade på denna undersökning an-
vänds till en del även i statistiken om Jordbruksmarkens användning 2014 och
2015. Grödarealerna som redovisades för matpotatis vid jordbruksföretag i LBR
som inte sökte stöd motsvarar 9 hektar eller 0,05 % av den totala grödarealen.
Ingen odling av potatis för stärkelse redovisades för jordbruksföretagen som inte
sökt arealbaserade stöd.

2.2.3 *Mätning*

Uppgifterna samlas in ett webbsystem särskilt framtaget för skördestatistiken
både i de fall då jordbrukarna lämnar sina skördeuppgifter direkt till SCB och då
motsvarande uppgifter hämtas in genom telefonintervjuer. För att lantbrukarna

ska känna trygghet vid uppgiftslämnandet och för att minska risken för missförstånd används intervjuare som har lantbrukserfarenhet. Dessa intervjuare kan också bedöma om uppgifterna är rimliga och reda ut eventuella oklarheter direkt med uppgiftslämnarna. Webbsystemet innehåller dessutom olika kontroller för att undvika misstag möjligaste mån. En presentation av webbformuläret finns i en så kallad Fördjupad dokumentation av statistiken. Den finns publicerad på Jordbruksverkets webbplats under ”Mer om statistiken, vegetabilieproduktion.”

Många jordbrukare uppger att det är svårt att bedöma skördens storlek eftersom uppgiftsinsamlingen ofta infaller innan man hunnit leverera eller börjat sortera sin skörd.

För 1999 års skörd gjordes en ny förfrågan om skördens storlek efter avslutad säsong när hela skörden sålts eller använts. Resultatet visade att det inte var signifikant skillnad mellan det jordbrukaren uppgav på hösten och den uppgift som lämnades efter avslutad säsong våren därpå. Den beräknade totalskörden minskade mellan uppgiftstillfällena med $2\,100 \pm 6\,300$ ton. För totalskörden som 1999 var 675 200 ton innebar det en minskning med 0,3 %.

Förekomsten av obärgade arealer kan variera mycket mellan olika företag och regioner. Detta medför att uppgifterna om obärgade arealer är osäkra.

2.2.4 Svarsbortfall

I den slutliga redovisningen redovisas bortfallet av undersökningsenheter fördelat på län, produktionsområden och riket. I den preliminära redovisningen anges bortfallets storlek för riket. Bortfallet hanteras med rak uppräknings inom strata. Det är en metod som fungerar bra om svarsbenägenheten är i stort sett lika för objekten **inom** de strata (urvalsgrupper) som använts. Säg till exempel att bara hälften har svarat inom ett stratum bestående av potatisodlare med en odlingsareal mindre än 0,5 hektar. För att statistiken inte ska bli snedvriden måste de odlare som svarat representera dubbelt så många odlare jämfört med om alla svarat. I beräkningen innebär det att man kompenserar för bortfallet genom att ge dessa odlares svar dubbel vikt. Bortfallet bedöms inte leda till några systematiska fel.

2.2.5 Bearbetning

Uppgifterna granskas vid SCB. I samband med bearbetning av uppgifterna görs manuella och maskinella kontroller. Vid behov tas förnyad kontakt med uppgiftslämnarna. Säkerheten i bearbetningsprocessen bedöms vara god.

När hektarskörden beräknas ingår eventuell obärgad areal i skattningen. Stora obärgade arealer sänker därmed den skattade hektarskörden. Ingen redovisning av hektarskörd per skördad areal görs.

Den totala hektarskörden, som är en bruttoskörd, tas fram som kvoten mellan den skattade totalskörden (brutto) och den skattade arealen i redovisningsgrup-

pen. Den reducerade hektarskörden erhålls genom att dessutom korrigera den totala hektarskörden för bortsortering och småfallande. Reducering av skörden p.g.a. småfallande och bortsortering sker med hjälp av standardtal. Standardtalen baseras på uppgifter från 1987–1998 års objektiva skördeuppskattningar på produktionsområdesnivå och för riket. För matpotatis beräknades standardtalet för bortsortering av småfallande och t.ex. rötskadade knölar på riksnivå till 9,5 %. För potatis för stärkelse, där endast rötskadade knölar bortsorteras, beräknades standardtalet till 0,4 %. För färskpotatis görs ingen korrigering för bortsortering. Totalskörden beräknas genom att den reducerade hektarskörden multipliceras med arealuppgifter baserade på Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd. Säkerheten i bearbetningarna bedöms vara god.

2.2.6 Modellantaganden

Bortsortering av småfallande och rötskadade knölar framräknas med hjälp av standardtal (se avsnitt 2.2.5).

Hektarskördeskattningen baseras på uppgifter från företag med mer än 5,0 hektar åkermark. Vid beräkning av preliminär totalskörd för år 2015 används grödarealer från Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd och omfattar all stödansökt areal. Härvid görs ett antagande om att hektarskörden är densamma för företag med upp till 5,0 hektar åker som för större företag. Till den slutliga beräkningen av totalskörd används slutliga arealer från LBR. Även vid denna beräkning av totalskördar görs antagandet att hektarskörden är densamma för företag med mindre än 5 hektar åker som för de större undersökta företagen. Detta ger en liten överskattning av totalskörden, men har en liten påverkan på säkerheten. Den odlade matpotatisarealen 2015 på företag med upp till 5,0 hektar åker var 57 hektar, vilket motsvarade 0,3 % av den totala matpotatisarealen.

Undersökningen täcker inte lagringsförluster även om en del av dessa kan ha beaktats när jordbrukarna lämnar uppgifter om skördens storlek.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Som mått på precisionen anges det relativa medelfelet uttryckt i procent av den skattade skörden. Medelfelet avspeglar främst urvalsfel och effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom mätfel. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas på följande sätt. För en skattad hektarskörd för potatis på 30 000 kg/ha och med ett medelfel på 1,0 % (dvs. 300 kg/ha) kan man med liten felrisk (5 %) säga att intervallet $30\,000 \pm 2 \times 300$ (dvs. 29 400 – 30 600 kg/ha) omfattar den verkliga hektarskörden. Detta gäller under förutsättning att andra fel än slumpfelen är små. Hur stort medelfel som kan accepteras sammanhänger med statistikens användning.

För att skörderesultat för en gröda ska redovisas krävs att det finns uppgifter från minst 20 företag och att medelfelet är högst 35 %. Från och med 2011 års slutliga statistik redovisas medelfel även för obärgade arealer. För att obärgad

areal ska redovisas ska redovisas krävs att det finns skördeuppgifter från minst 20 företag. För obärgade arealer och för arealer skördade som grönfoder finns ingen begränsning gällande medelfel. De högsta medelfelen finns vanligen när arealerna är förhållandevis små.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen genomförs årligen under hösten. Potatisskördar och obärgade arealer publiceras årligen vid två tillfällen:

- Preliminära resultat i december
- Slutliga resultat på våren efterföljande år

3.2 Framställningstid

Preliminära resultat publiceras ca 1 månad efter att årets skörd avslutats. Slutliga resultat publiceras 6 månader efter att skörden avslutats.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik. Vissa mindre avvikelser kan förekomma för den preliminära statistiken beroende på att skörden ibland försenas till följd av årsmånen. Exempelvis kan uppgiftsinsamlingen behöva senareläggas om det har varit en regnig höst. Beräkning av slutliga skörderesultat görs när slutliga arealuppgifter finns tillgängliga.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Uppgiftsinsamling med provtagning fram till och med 1998

Från och med 1999 ersattes SCB:s objektiva skördeuppskattningar med provtagning i fält med att uppgifterna istället inhämtas direkt ifrån jordbrukarna. Metodändringen gör det svårt att direkt jämföra senare års resultat med resultaten fram t.o.m. 1998. År 1992 gjordes en provstudie där en postenkätmetod jämfördes med den objektiva metoden. Postenkätmetodens resultat visade sig då på riks-nivå understiga den objektiva med nästan 20 %. De viktigaste orsakerna till skillnaderna i nivå mellan de båda metoderna var:

- I den objektiva skattningen vägdes proven direkt ute i fält. Ingen korrigering gjordes för s.k. lättnad som inträffar när knölarna efter upptagning erhåller en ny vätskejämvtikt gentemot omgivande luft i stället för den jämvikt som rådde när knölen låg i fuktig jord. Viktförlusten ökar under lagringstiden, uppskattningsvis uppgår den till minst 5 %.

- I de objektiva skördeuppskattningarna användes hektarskörden för matpotatis upptagen efter 15 augusti för beräkning av totalskörden. Ingen korrigering gjordes för den lägre skördenivå som färskpotatisodlingarna har, vilket görs i nuvarande undersökning. För 2015 är hektarskörden 2,1 ton per hektar lägre och totalskörden drygt 6 % lägre eftersom hänsyn numera tas till färskpotatisens avkastningsnivåer.

Punkterna ovan gav en högre nivå på såväl hektarskördar som totalskördar fram t.o.m. 1998.

Vändtegar ingår i arealen

För 2015 beräknas 3,2 % av den redovisade matpotatisarealen vara vändtegar eller annan osatt areal. Hektarskörden beräknas numera på arealer inklusive vändtegar. Fr.o.m. 1999 görs ingen korrigering ned till besädd areal. Detta gör att hektarskörden blir något underskattad jämfört med i de objektiva skördeuppskattningarna, men totalskörden påverkas inte. Senast korrigering till besädd areal (arealer exklusive osatt areal) gjordes var 1998 (J 16 SM 9901) och korrigeringstalen för matpotatis var då 0,98 för Södra och mellersta Sveriges slättbygder och 0,95 för Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder samt norra Sverige. Korrigeringstalet multiplicerades med lantbruksregistrets areal för att er- hålla besädd areal.

Potatisodlingar mindre än 0,5 hektar ingår fr.o.m. år 2000

Fram till och med 1999 redovisades potatisstatistiken för odlingar om minst 0,5 hektar potatis. Vid redovisning internationellt har detta varit en nackdel och från och med år 2000 ingår även de små odlingarna i skattningen av skörden. För år 1999 var arealen matpotatis på odlingar mindre än 0,5 hektar ca 1 000 hektar, år 2005 hade denna areal minskat till ca 500 hektar. År 2011 omfattade dessa odlingar 250 hektar. För 2014 respektive 2015 redovisas odlingar mindre än 0,5 hektar omfatta uppemot drygt 200 hektar. Arealen för riket ökar med dessa arealer jämfört med arealen redovisad fram till och med 1999. Skördenivån för dessa odlingar är dock lägre än genomsnittet och betydelsen för totalskörden blir därför begränsad. Arealen 200 hektar och en skattad hektarskörd på 8,6 ton/hektar ger ett bidrag på 1 600 ton (0,3 %) till totalskörden för riket. För potatis för stärkelse har denna förändring ingen betydelse eftersom det i princip inte förekommer några så små odlingar av potatis för stärkelse.

Skörd av färskpotatis och matpotatis utom färskpotatis

Avkastningen för färskpotatis skattas till 20 990 kg/ha för riket. Av rikets matpotatisareal redovisades 17 % som färskpotatisodlingar. Alla sorter som lantbrukaren anser vara färskpotatissorter ingår i skattningen.

Reducerad hektarskörd för matpotatis utom färskpotatis skattas till 33 650 kg/ha på riksnivå för år 2015. Den uppgiften är mer jämförbar med uppgifterna om reducerad hektarskörd före 1999 från de objektiva skördeuppskattningarna.

Skördens kvalitet

Jordbrukarna gjorde i matpotatisundersökningen en bedömning om huruvida olika kvalitetsegenskaper förekom i större utsträckning än normalt. Resultaten redovisas i följande tablå sorterade i fallande ordning.

Kvalitetsegenskap	Antal brukare som angav att egenskapen förekom i större utsträckning än normalt (procent)
Små knölar	16

Rötskador	10
Gröna knölar	8
Stora knölar	6
Kvävningsskador	5
Larvskador	3
Skorv	3
Sprickor	2
Mekaniska skador	1
Missformade knölar	1
Rostringar	1
Frost	1

Liksom föregående år var små knölar det som rapporterades oftast. För 2015 års skörd uppgav 16 % av brukarna att små knölar förekom i större utsträckning än normalt, en minskning med 7 procentenheter jämfört med föregående år slutliga uppgifter. Rötskador rapporterades av 10 % av lantbrukarna förekomma i större uträkning än normalt, en minskning med 5 procentenheter gentemot föregående år. Även skorv rapporterades förekomma i mindre omfattning än föregående år, också en minskning med 5 procentenheter jämfört med 2014. Kvävningsskador rapporterades förekomma i större utsträckning än föregående år. Ökningen gentemot föregående år var omkring 3 procentenheter. För övriga kvalitetsegenskaper; stora knölar, gröna knölar, sprickor, frostskaade knölar, missformade knölar, larvskador, mekaniska skador och rostringar var skillnaden jämfört med föregående år mindre än 3 procentenheter.

Jordbrukarna gjorde även en bedömning om bortsorteringen var större än normalt. Där angav 57 % att bortsorteringen inte var större än normalt medan 13 % ansåg att så var fallet. Andelen brukare som ansåg att bortsorteringen var större än normalt minskade med 6 procentenheter jämfört med föregående år. Andelen brukare som ansåg att bortsorteringen var mindre än normalt ökade med 5 procentenheter jämfört med 2014. Återstående 30 % av jordbrukarna hade ingen uppfattning då de t.ex. sålde potatisen utan sortering eller inte börjat sortera potatisen ännu. Uppgifterna om bedömda kvalitetsegenskaper kan ses som kompletterande information till de standardtal för bortsortering som används vid beräkningen av den reducerade skördens storlek. Standardtalen tas fram som medeltal för 10 år.

I undersökningen om potatis för stärkelse gjordes endast en bedömning om rötskadade knölar förekom i större utsträckning än normalt. Där angav 99 % att förekomsten av rötskadade inte förekom i större utsträckning än normalt, 0 % angav att det fanns mer rötskadade knölar än normalt och 1 % angav ”vet ej”.

Insamling via internet fr.o.m. 2006

För åren 1999–2005 samlades uppgifterna in via postenkät med telefonuppföljning för ej inkomna blanketter. Fr.o.m. 2006 erbjuds jordbrukarna istället att lämna uppgifter via internet och telefonuppföljning görs sedan för dem som inte svarat.

Arealerna baseras på stödansökningar

Vid beräkning av totalskördar multipliceras skattade hektarskördar med grödarealen. Från och med år 2000 baseras arealuppgifterna på uppgifter som jordbrukarna lämnat i sina ansökningar om arealbaserade stöd. Under 2013 har en

undersökning om grödarealer vid jordbruksföretag som inte ansöker om arealbaserade stöd genomförts. Undersökningsresultaten visar att odlingen av potatis var marginell på dessa företag. Se även avsnitt 2.2.2.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten med skördestatistik för andra länder inom EU är god.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

God sammanvändbarhet med annan jordbruksstatistik föreligger. Uppgifter om preliminära grödarealer för 2015 redovisas i Statistiskt meddelande (JO 10 SM 1502). Uppgifter om slutliga grödarealer för 2015 redovisas i Statistiskt meddelande (JO 10 SM 1601).

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras årligen i Statistiska meddelanden (SM-serie JO) och i vissa fall också genom statistiknyheter. Publiceringen sker på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Ta del av statistiken och på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. De som önskar erhålla Statistiska meddelanden med jordbruksstatistik i pdf-format per e-post kan anmäla det till statistik@jordbruksverket.se.

Den slutliga statistiken för tidigare år (vissa delar fr.o.m. år 1913) finns tillgänglig i Jordbruksverkets statistikdatabas (www.jordbruksverket.se) och i SCB:s statistikdatabas (www.scb.se/statistikdatabasen). Statistik från databaserna ger möjlighet till sammanställning av egna tabeller och diagram.

5.2 Presentation

En sammanfattning av resultaten redovisas i ”Jordbruksstatistisk sammanställning 2015” på Jordbruksverkets och SCB:s webbplatser (tidigare Jordbruksstatistisk årsbok).

5.3 Dokumentation

Dokumentation sker i Statistiska meddelanden; serie JO 16 och JO 17 och i denna Beskrivning av statistiken. Dessutom finns en s.k. Fördjupad dokumentation av statistiken. Den finns publicerad på Jordbruksverkets webbplats under ”Mer om statistiken, vegetabilieproduktion.”

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärdata som inte gallrats finns arkiverat vid Riksarkivet eller för senare år sparat vid SCB i avvaktan på arkivering eller gallring. Specialbearbetningar kan utföras mot betalning enligt självkostnadsprincipen.

5.5 Upplysningstjänster

Vid frågor om statistiken kontaktas SCB:

Gunnel Wahlstedt, tfn 019 – 17 62 45, e-post fornamn.efternamn@scb.se

Gerda Ländell, tfn 019 - 17 68 07, e-post fornamn.efternamn@scb.se

Skörd av slåttervall 2015

JO0606

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	33
A.1	Ämnesområde	33
A.2	Statistikområde	33
A.3	SOS-klassificering	33
A.4	Statistikansvarig	33
A.5	Statistikproducent	33
A.6	Uppgiftsskyldighet	34
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	34
A.8	Gallringsföreskrifter	34
A.9	EU-reglering	34
A.10	Syfte och historik	34
A.11	Statistikanvändning	35
A.12	Uppläggning och genomförande	36
A.13	Internationell rapportering	36
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	36
B	Kvalitetsdeklaration	37
B.0	Inledning	37
B.1	Innehåll	37
1.1	Statistiska målstorheter	37
1.1.1	Objekt och population	37
1.1.2	Variabler	37
1.1.3	Statistiska mått	38
1.1.4	Redovisningsgrupper	38
1.1.5	Referenstider	38
1.2	Fullständighet	38
B.2	Tillförlitlighet	38
2.1	Tillförlitlighet totalt	38
2.2	Osäkerhetskällor	40
2.2.1	Urval	40
2.2.2	Ramtäckning	40
2.2.3	Mätning	41
2.2.4	Svarsbortfall	41
2.2.5	Bearbetning	41
2.2.6	Modellantaganden	42
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	42

<i>B.3</i>	<i>Aktualitet</i>	43
3.1	Frekvens	43
3.2	Framställningstid	43
3.3	Punktlighet	43
<i>B.4</i>	<i>Jämförbarhet och sam anv ändbarhet</i>	43
4.1	Jämförbarhet över tiden	43
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	44
4.3	Sam anv ändbarhet med annan statistik	44
<i>B.5</i>	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	44
5.1	Spridningsformer	44
5.2	Presentation	44
5.3	Dokumentation	44
5.4	Tillgång till prim ärmaterial	45
5.5	Upplysningstjänster	45

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Jord- och skogsbruk, fiske

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Jordbrukets produktion

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Jordbruksverket
Postadress: 551 82 Jönköping
Besöksadress: Vallgatan 8
Kontaktperson: Ann-Marie Karlsson
Telefon: 036 - 15 59 33
Telefax: 036 - 34 01 96
E-post: fornamn.efternamn@jordbruksverket.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Regioner och miljö, lantbruksstatistik
Postadress: 701 89 Örebro

<i>Besöksadress:</i>	Klostergatan 23
<i>Kontaktperson:</i>	Anna Redner
<i>Telefon:</i>	019 - 17 67 05
<i>Telefax:</i>	019 - 17 70 88
<i>E-post:</i>	fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Arbete med framtagning av gallringsföreskrifter pågår.

A.9 EU-reglering

Ingen formell EU-reglering finns men uppgifterna efterfrågas och används av Eurostat.

A.10 Syfte och historik

Svensk jordbruksstatistik har löpande samlats in sedan 1799, då landshövdingarna lämnade skördeomdömen tre gånger per år. Jordbruksstatistiken har förändrats mycket under åren som gått och en beskrivning av utvecklingen finns redovisad i Svensk jordbruksstatistik 200 år (SCB, 1999). Skördeuppskattningar enligt den s.k. objektiva metoden infördes i början av 1960-talet och utformades då främst för skördeskadeskyddets behov av statistik som beräkningsunderlag. Därigenom uppfylldes i huvudsak även andra behov av skördestatistik. Den objektiva metoden innebar att provytor skördades på utvalda fält. Provyterresultaten låg sedan till grund för beräkningarna. Det statliga skördeskadeskyddet upphörde efter 1987 års skörd då ansvaret övertogs av LRF. När även detta skydd avvecklades 1995 åtog sig staten att ha ett övergripande ansvar för skördeskadorna av naturkatastrofkaraktär.

Huvudsyftet är numera att vara grundkälla för beräkning av vegetabilieproduktionens storlek. En viktig användning är för beräkning av jordbrukets inkomster

av vegetabilier i EAA (Economic Accounts for Agriculture), som är en ekonomisk kalkyl för jordbrukssektorn. Denna används bland annat i nationalräkenskaperna. Även uppgifter om foderväxtskörd används i kalkylerna.

I vall utfördes de objektiva skördeuppskattningarna med provtagningar i fält i full utsträckning fram till och med 1992. Under åren 1993–1997 gjordes endast viss provtagning i första skörd av slåttervall. Sedan upphörde undersökningen 1998 för att sedan återinföras 2002, då som en postenkätundersökning med kompletterande uppgiftsinsamling per telefon. Från och med 2008 ingår undersökningen om skörd av slåttervall i ett gemensamt skördeinsamlingssystem där jordbrukarna kan lämna uppgifterna via internet.

A.11 Statistikanvändning

Skördestatistik utnyttjas som underlag för myndigheter och näringsliv inom områdena jordbruk, ekonomi och miljö. Resultaten används också som underlag för rapportering till EU.

Användare av skördestatistiken och exempel på användning:

- Jordbruksverket: Indata i ekonomiska kalkyler, internationell rapportering, försörjningsbalansberäkningar, beredskapsplanering, underlag för jordbrukspolitiska bedömningar (bl.a. för områdesindelningar och stödnivåer för EU:s arealbaserade stöd). Indata till Sveriges klimatrapportering.
- SCB: Rapportering till Eurostat. Underlag till normskördeberäkningar, underlag för beräkning av kväve- och fosforbalanser för svensk åkermark.
- Lantbruksuniversitet, lantbruksskolor: Undervisning, rådgivning, forskning inom flera områden (bl.a. näringsämnenas kretslopp och beräkning av risk för näringsläckage till vattendrag), planering av försök, underlag för kalkyler m.m.
- Länsstyrelserna: Hantering av ärenden i samband med vissa stödåtgärder, värdering av åkermark, beredskapsplanering och viss rådgivning.
- Företag för handel och vidareförädling: Export /importplanering, planering av mottagning och lagring, marknadsbevakning.
- Lantbruksföretag: Jämförelse av gårdens avkastningsnivåer med årets hektarskördar och med normskördarna, indata i bidragskalkyler för olika grödor.
- Övrig användning: Uppgifterna ingår som en del i den allmänna information som den officiella statistiken täcker in. Användare här är bl.a. massmedia, allmänhet och jordbrukets egna organisationer.

A.12 Uppläggnings och genomförande

Statistiken redovisar 2015 års total- och hektarskördar för slåttervall, både för riket totalt och med regional uppdelning. Statistiken baseras på uppgifter som samlas in via en urvalsundersökning

Uppgiftsinsamlingen sker genom att jordbrukarna lämnar sina skördeuppgifter via internet eller via kompletterande telefonintervjuer utförda av SCB:s intervjuare. Jordbrukare som inte svarar via en särskild internetsida kontaktas per telefon. Information samlas in om totala bärgade kvantiteter. Undersökningen vänder sig till företag som odlar minst 0,5 hektar slåtter- eller betesvall. År 2015 ingick 1 269 företag med odling av vall i urvalet.

Redovisning sker av hektarskörd och total första skörd, hektarskörd och total skörd av återväxt samt hektarskörd och total skörd för hela den inbärgade vallskörden. Vid flera återväxtskördar är dessa sammanslagna och redovisas som en återväxtskörd. Dessutom redovisas den totala vallarealen med uppdelning på slåttervall respektive betesvall och ej utnyttjad vall. Skördeuppgifterna redovisas omräknade till standardvattenhalten 16,5 %. Undersökningen har begränsats till att endast omfatta första skörd av slåttervall, samt återväxt. Återväxt som tillvaratagits genom bete eller rena betesvallar ingår inte. Det är alltså inbärgad skörd som skattats. Resultat publiceras på våren året efter uppgiftsinsamling, när slutliga arealer föreligger.

Vid skattning av total skörd används arealer från lantbrukets företagsregister (LBR). Denna areal reduceras, med hjälp av uppgifter som insamlats i undersökningen, för areal använd som betesvall och för vall som ej utnyttjas.

A.13 Internationell rapportering

Rapportering till Eurostat sker två gånger per år.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Inför 2016 års skördeundersökning har en omfattande modernisering av webbsystemet för insamling av uppgifter till skördeundersökningarna genomförts. Sedan där man registrerar uppgifter om vallskörden har förändrats så att det nu är möjligt att ange skörden i ton ts per hektar utan att behöva dela upp den på insamlingssätt (hö, ensilage, balar, plansilo). Beräkningshjälpen, för att beräkna balvikt och omvandla volym till vikt, har också utvecklats genom att densiteter finns förinlagda. På så sätt får man en vikt presenterad vilket bör minska risken för att orimliga värden registreras. Systemet innehåller också nya felmeddelanden och kontroller som ska hjälpa till vid registrering av uppgifter.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Denna statistik redovisar 2015 års total- och hektarskördar för slåttervall, både för riket totalt och med regional uppdelning. Statistiken baseras på uppgifter som samlas in via en urvalsundersökning.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

- hektarskördar 2015 för första skörd, återväxt och total slåttervallsskörd
- totalskördar 2015 för första skörd, återväxt och total slåttervallsskörd
- arealfördelning slåttervall respektive betesvall och ej utnyttjad vall

1.1.1 Objekt och population

Målpopulationen utgörs av jordbruksföretag med odling av slåttervall under 2015. Med jordbruksföretag avses en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

1.1.2 Variabler

De huvudvariabler som redovisas i de Statistiska meddelandena är:

- odlad areal (hektar)
- totalskörd (ton)
- hektarskörd (kg/ha)
- areal betesvall (hektar och procent)
- ej utnyttjad vallareal (hektar och procent)

Utöver detta redovisas följande information:

- medelfel (procent)
- antal jordbruksföretag som ingår i beräkningarna
- antal jordbruksföretag i urvalet
- antal svarande jordbruksföretag
- antal jordbruksföretag i bortfallet
- areal första skörd (hektar)
- totalskörd för första skörd (ton)
- hektarskörd för första skörd (kg/ha)
- hektarskörd för återväxt (kg/ha, på total vallareal)

- totalskörd för återväxt (ton)

Dessutom samlas följande uppgifter in från företagen i urvalet:

- aktuell vallareal vid eventuell avvikelse från urvalsarealen
- arealen slåttervall som skördas som hö, hösilage, ensilage eller direktutfodras
- för skördemetoderna hö, hösilage och ensilage inhämtas uppgift om total skörd i ton eller m³. Informationen inhämtas för första skörden och även för var och en av eventuella återväxtskördar.
- torrsubstanshalt (procent)
- balvikt eller balstorlek (kg och cm)
- ekologiskt odlad slåttervallsareal (hektar)
- ekologiskt odlad betesvallsareal (hektar)

1.1.3 *Statistiska mått*

Statistiken utgörs av skattningar av *totaler*, till exempel totalskördar och *kvoter*, till exempel. hektarskördar.

1.1.4 *Redovisningsgrupper*

Redovisning sker för riket och uppdelat på län och produktionsområden. Sverige är indelat i 8 produktionsområden utgående från de naturliga förutsättningarna för jordbruk. Indelningen i produktionsområden finns redovisad i "Områdesindelningar i lantbruksstatistiken 1998", MIS 1998:1.

Skattningar redovisas för slåttervall totalt, samt uppdelat på första skörd och återväxt.

1.1.5 *Referenstider*

Växtodlingsår.

1.2. **Fullständighet**

Undersökningen innefattar ej variabler rörande kasserad skörd och inte heller skördens kvalitet, vilken kan variera mellan olika år och påverka skördens användbarhet.

B.2 **Tillförlitlighet**

2.1 **Tillförlitlighet totalt**

I denna undersökning kan urvalsfel, täckningsfel, mätfel, bortfallsfel och bearbetningsfel förekomma. Av dessa fel torde i första hand urvalsfelen men till viss del även mätfelen påverka tillförlitligheten i statistiken. Tillförlitligheten redovisas kvantitativt enbart genom precisionen (relativa medelfelet) i skattningarna,

vilket främst avspeglar urvalsfel och effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom mätfel.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 *Urval*

Som urvalsram används Jordbruksverkets administrativa register för arealbase-
rade stöd. Från detta register hämtas ett urval av jordbruk för att ingå i uppgifts-
insamlingen. Urvalspopulationen är en delmängd av registret och utgörs av jord-
bruksföretag med mer än 5,0 hektar åkermark och minst 0,5 hektar vall.

Landet är indelat i 106 skördeområden (SKO), i första hand avsedda att ligga till
grund för skördestatistiken. Huvudprincipen för indelningen har varit att bilda
områden som är så homogena som möjligt beträffande skördeavkastningen.
Dessutom har hänsyn tagits till klimat, jordart, topografi och odlingsinriktning.

För 2015 års undersökning gjordes vissa ändringar i designen för vallurvalet. Ti-
digare drogs två urval, ett för samtliga vallodlare och ett för ekologiska gårdar.
Dessa två urval är nu ersatta av ett, som dock är stratifierat på om gården odlar
ekologiskt eller konventionellt för att kunna göra skattningar av ekologiska och
konventionella vallskördar. Dessutom är urvalet stratifierat på om vallen var
långliggande eller kortliggande, gårdens vallareal i tre storlekar, samt po8. Går-
dar vars enda vallgröda var grödkod 49 (Slåtter och betesvall på åkermark med
en vallgröda som ej är godkänd för miljöersättning) lades i ett eget stratum. Be-
dömningen är att den nya urvalsdesignen inte skall påverka statistiken.

Totalt var det 43 stratum och 1 269 företag som togs ut i urvalet.

2.2.2 *Ramtäckning*

Dessa grödarealer ingår därmed i statistiken om Jordbruksmarkens användning
2013. Undersökningsresultaten visade att för slåtter- och betesvall med grödkod
50 vid jordbruksföretag i LBR som inte söker stöd motsvarade grödarealen 0,37
% av den totala grödarealen. Motsvarande andel av arealen slåtter- och betesvall
med grödkod 51 (ej stödberättigande i miljöersättning för vallodling) som ej
sökte stöd uppgick till 8,32 %.

Arealer vid jordbruksföretag som inte ansöker om arealbaserade stöd utgör van-
ligen en annan typ av undertäckning. Dessa arealer är av marginell betydelse
och brukar normalt inte ingå i skördeundersökningarna eftersom information om
fördelningen på de olika grödorna saknas. Under 2013 genomförde Jordbruks-
verket en undersökning om grödarealer vid jordbruksföretag som inte ansöker
om arealbaserade stöd. Den övervägande delen av åkerarealer på jordbruksföre-
tag som inte ansöker om stöd, och därmed inte ingick i Jordbruksverkets register
för stödansökningar, visade sig vara vall och outnyttjad åkermark.

Dessa grödarealer ingår därmed i statistiken om Jordbruksmarkens användning
2013. Arealer baserade på denna undersökning används till en del även i statisti-
ken om Jordbruksmarkens användning 2014 och 2015. Undersökningsresultaten
visar att för slåtter- och betesvall med grödkod 50 vid jordbruksföretag i LBR
som inte söker stöd motsvarade grödarealen 0,36 % av den totala grödarealen.
Motsvarande andel av arealen slåtter- och betesvall med grödkod 51 (ej stödbe-
rättigande i miljöersättning för vallodling) som ej sökte stöd uppgick till 0,44 %.

För 2015 ingår en ny grödkod, klöver i renbestånd, i arealen slåtter och be-
tesvall. Arealen för grödkoden uppgick till 2 170 hektar. Arealen ingår inte i ra-
men för urvalsdragning, men ingår i den arealen slåtter- och betesvall som utgör

grunden för beräkning av totalskörden. I denna areal bedöms arealer frövall ingå.

2.2.3 *Mätning*

Uppgifterna samlas idag in via ett webbsystem särskilt framtaget för skördestatistiken, både i de fall då jordbrukarna lämnar sina skördeuppgifter direkt till SCB och då motsvarande uppgifter hämtas in genom telefonintervjuer. För att lantbrukarna ska känna trygghet vid uppgiftslämnandet och för att minska risken för missförstånd används intervjuare som har lantbrukserfarenhet. Dessa intervjuare kan också bedöma om uppgifterna är rimliga och reda ut eventuella oklarheter direkt med uppgiftslämnarna. Webbsystemet innehåller dessutom olika kontroller för att minska risken för misstag.

Mellan åren 2002–2007 genomfördes undersökningen som en postenkätundersökning med kompletterande uppgiftsinsamling per telefon. Under åren 2000 och 2001 genomfördes begränsade provundersökningar för att utveckla postenkätmetoden. Slutsatser som drogs var att många olika skördemetoder tillämpas och flera skördar tas. Att då ange kvantiteter i vikt eller volym samt torrsubstanshalter kan vara svårt för lantbrukarna. Sådana uppgiftslämnarfel och eventuella intervjuareffekter kan inte kvantifieras.

Undersökningen omfattar bara slåttervall, första skörd och återväxt som tillvaratas för inbärgning. Betesvall ingår inte i undersökningen. Återväxt som betades ingick i undersökningen fram till och med 1992 när uppgifterna fortfarande baserades på provtagning. Det är knappast möjligt för brukarna att uppge hur stor skörden som tillvaratas genom bete är och därmed har denna insamling av data utgått. Uppgifter inhämtas för varje återväxtskörd, men endast den sammanlagda återväxtskörden redovisas.

Förekomsten av arealer ej utnyttjad vall kan variera mycket mellan olika företag och regioner. Det medför att uppgifterna om dessa arealer är osäkra.

2.2.4 *Svarsbortfall*

Bortfallets storlek redovisas fördelat på län och produktionsområden. Undersökningar om skörden av vall är relativt komplicerad och uppgifterna kan uppfattas som svåra att svara på. Eftersom vallskörden i huvudsak används på den egna gården finns inga försäljningsvikter tillgängliga. Den skördade arealen kan också variera, blandning av slåtter och bete förekommer frekvent och det kan vara svårt att ange hur stor areal som tillvaratagits som slåttervall. En omfattande telefonuppföljning är nödvändig för att få högre svarsfrekvens.

Bortfallet hanteras med rak uppräknings inom strata. Bortfallets storlek fördelat på län och produktionsområden och riket redovisas i SM. Bortfallet bedöms inte leda till några systematiska fel.

Partiella bortfall förekommer, där uppgiftslämnaren oftast kunnat svara för hur slåtter- och betesvallsarealen använts, men inte kunnat lämna någon uppskattning av skörderesultatet.

2.2.5 *Bearbetning*

Uppgifterna granskas vid SCB. I samband med bearbetning av uppgifterna görs manuella och maskinella kontroller. Vid behov tas förnyad kontakt med uppgiftslämnarna. Säkerheten i bearbetningsprocessen bedöms vara god.

Uppgifterna omräknas till enhetlig vattenhalt. För första skörden beräknas hektarsköörden som kvoten mellan skattad totalskörd och skattad areal på läns-, produktionsområdes- respektive riksnivå. Återväxten tillvaratas i regel genom flera skördar. Vid beräkningarna har dessa sammanslagits till en total återväxtskörd. Skattningarna har skett på motsvarande sätt som för första skörden och med samma areal, dvs. hela slåttervallsarealen. Detta även om återväxten inte tillvaratagits på hela arealen, vilket innebär att de redovisade hektarskördarna blir lägre än om skattningen skulle ha avsett enbart tillvaratagen återväxtareal.

På basis av hektarskördarna och den aktuella slåttervallsarealen beräknas sedan totala inbärgade skörden av slåttervall. Totala vallarealen enligt den slutliga arealstatistiken har då fördelats på slåttervallsareal och betesvallsareal och ej utnyttjad vall med hjälp av de uppgifter som insamlats. Säkerheten i bearbetningsprocessen bedöms vara god.

För län, produktionsområden och riket görs skattningar utifrån det underlag som finns tillgängligt inom respektive region. De redovisade uppgifterna för riket är således inte en summa av beräkningsresultaten för länen eller produktionsområdena utan utgör en egen skattning.

2.2.6 *Modellantaganden*

Vid beräkning av företagets totala skörd har all skörd oavsett tillvaratagningsätt omräknats till skörd av hö. Omvandlingstal mellan olika tillvaratagningsätt och kvantitet hö har då använts. Ett omfattande arbete har lagts ned på att få dessa omvandlingstal så korrekta som möjligt, men de får ändå betraktas som osäkra. Omvandlingstalen kan ge upphov till systematiska fel.

Vid beräkning av slutlig totalskörd används grödarealer från LBR. Vid denna beräkning görs antagandet att hektarsköörden är densamma på företag med mindre än 5,0 hektar åker som för större företag. Detta ger en liten överskattning av totalsköörden, men har en liten påverkan på säkerheten.

2.3 **Redovisning av osäkerhetsmått**

Som mått på precisionen anges det relativa medelfelet uttryckt i procent av den skattade skörden. Medelfelet avspeglar främst urvalsfel och effekten av andra slumpmässiga fel, däremot inte systematiska fel såsom mätfel. Med hjälp av medelfelet kan exempelvis ett konfidensintervall beräknas på följande sätt. För en skattad hektarskörd på 4 500 kilo per hektar och ett medelfel på 3,0 % kan man med liten felrisk (5 %) säga att intervallet $4\,500 \pm 2 \times 3\% \times 4\,500$ (dvs. 4 230 – 4 770 kilo per hektar) omfattar den verkliga hektarsköörden. Detta gäller under förutsättning att andra fel än slumpfelen är små. Hur stort medelfel som kan accepteras sammanhänger med användningen av statistiken. Medelfel redovisas för hektarskördar och totalskördar. Medelfelet för totalsköörden är oftast större än medelfelet för hektarsköörden. Anledningen är en osäkerhet i uppdelningen av vallarealen då den fördelats på slåttervallsareal och areal betesvall och ej utnyttjad vall.

För att skörderesultat ska redovisas krävs att det finns minst 20 observationer för grödan och att medelfelet är högst 35 %.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen genomförs årligen under hösten. Skörd av slåttervall publiceras årligen vid ett tillfälle:

– Slutliga resultat för län, produktionsområden och riket (våren året efter skörd).

3.2 Framställningstid

Slutliga resultat publiceras cirka 8 månader efter skörden.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för Sveriges officiella statistik. Beräkning av slutliga skörderesultat görs när slutliga arealuppgifter finns tillgängliga.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

SCB:s objektiva skördeuppskattningar med provtagningar i fält utfördes i slåttervall i full skala till och med 1992. Av besparingsskäl genomfördes successiva förändringar av undersökningen. Under 1993 och 1994 genomfördes provtagningar i 80 av landets 106 skördeområden och skattningar gjordes endast för första skörden. Tidigare hade även vallåterväxten undersökts. För 1995-1997 redovisades endast uppgifter för första skörden och då bara på riksnivå. Resultaten baserades på provtagningar i 32 skördeområden. Fr.o.m. 1998 och fram t.o.m. 2001 genomfördes inga undersökningar för skörd av slåttervall. Ett ökat intresse för skörd av slåttervall gjorde att framtagning av statistik återupptogs under 2002. För 2002 redovisades resultaten endast för produktionsområden och riket men från och med 2003 redovisas även resultat på länsnivå.

Undersökningen omfattar bara slåttervall, första skörd och återväxt som tillvaratas för inbärgning. Återväxt som betas ingår alltså inte i undersökningen, vilket den gjorde när skörden baserades på provtagning.

När statistiken baserades på skörden från provytor avsåg hektarskörd skörd per besädd areal. När uppgifterna nu hämtas in från jordbrukarna blir det mer fråga om en hektarskörd som avser skörd per bruttoareal av grödan, vilket bör ge en något lägre hektarskörd. Effekten blir dock inte så stor eftersom de uppmätningar av arealerna som har gjorts efter EU-inträdet har lett till att lantbrukarnas redovisning av grödarealerna under senare år överensstämmer allt bättre med den besädda arealen.

Från och med år 2000 bygger arealuppgifterna på information som jordbrukare lämnat i sina ansökningar om arealbaserade stöd. Därmed saknas grödarealer för de jordbrukare som inte ansökt om ersättning/stöd.

I samband med övergången från arealstöd till gårdsstöd år 2005 till följd av EU:s jordbruksreform ansökte fler jordbrukare om stöd än tidigare. Förändringarna av stödreglerna har påverkat de redovisade arealerna av slätter- och betesvall som ökade med 10 %. Denna ökning innebar inte att jordbruket förändrades på motsvarande sätt utan berodde till stor del på att stödreglerna ändrades. Se även avsnitt 2.2.2.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten är god med de länder som gör skördeundersökningar på slätter- och betesvall. Vallodling är vanligast förekommande i de norra delarna av Europa.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

God samanvändbarhet med annan jordbruksstatistik föreligger. Uppgifter om slutliga grödarealer år 2015 finns i Statistiskt meddelande JO 10 SM 1601. För skördestatistiken har arealen ”slätter- och betesvall” fördelats efter användning. Se vidare under 2.2.5 Bearbetning.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken publiceras årligen i Statistiska meddelanden (SM-serie JO) och i vissa fall också genom statistiknyheter. Publiceringen sker på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Ta del av statistiken och på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. De som önskar erhålla Statistiska meddelanden med jordbruksstatistik i pdf-format per e-post kan anmäla det till statistik@jordbruksverket.se

Den slutliga statistiken för tidigare år (vissa delar fr.o.m. år 1913) finns tillgänglig i Jordbruksverkets statistikdatabas (www.jordbruksverket.se) och i SCB:s statistikdatabas (www.scb.se/statistikdatabasen). Statistik från databaserna ger möjlighet till sammanställning av egna tabeller och diagram.

5.2 Presentation

Resultaten presenteras i form av tabeller, diagram och kommenterande text.

5.3 Dokumentation

Dokumentation sker i Statistiska meddelanden; serie JO 16 och i denna Beskrivning av statistiken. Dessutom finns en Fördjupad dokumentation av statistiken

som finns publicerad på Jordbruksverkets webbplats under ”Mer om statistiken, vegetabilieproduktion.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärdata som ej gällrats finns arkiverat vid Riksarkivet eller för senare år sparad vid SCB i avvaktan på arkivering eller gallring. Specialbearbetningar kan utföras mot betalning enligt självkostnadsprincipen.

5.5 Upplysningstjänster

Vid frågor om statistiken kontaktas SCB:

Gerda Ländell, tfn 019 - 17 68 07, e-post fornamn.efternamn@scb.se

Gunnel Wahlstedt, tfn 019 – 17 62 45, e-post fornamn.efternamn@scb.se

Anna